

Hoe zullen we eens beginnen, lief meisje? Misschien met zo'n gek spelletje als we samen vaak bedachten. Anderen zeiden zulke spelletjes niks, maar voor ons waren ze alles. Zoals die keer dat we een halfuur lang net deden of de schuine oprit voor een gebouw een lift was. Dan drukte jij met je vinger op een baksteen; ik maakte een ping-geluid. En ik zei: 'Deze gaat omlaag!' En dan rende jij schaterend de oprit af. Dat was het hele spelletje. Het was genoeg.

Of: we zijn op het strand. Jij bent twee jaar. Je hebt het strand al eens eerder gezien toen je veertien maanden was, maar die keer vond je er niets aan. Je had last van de zon op je huid (je had net zo'n hekel aan direct zonlicht als je moeder). Het bewegende zand onder je handen en voeten vond je eerst wel boeiend, maar al snel werd je er angstig van; de grond was nooit eerder aan je blijven kleven en had zich ook nooit onstabiel getoond. De zee bulderde. Uiteindelijk lag je kronkelend in mijn armen.

Vandaag ben je ouder en niet bang. Je hebt een rood vest met witte stippen aan over een gestreepte groene jurk en op je hoofd een rood hoedje, en in je linkerhand houdt je een mango op een stokje vast van de kraam op de promenade. Ik draag je langs de pier van Coney Island; ik doe mijn schoenen uit en zet je neer met je schoentjes nog aan. Je holt bij me vandaan, met het mangostokje zorgvuldig rechtop. Ik loop achter je aan.

De oceaan is enorm voor jou en ik voel de rilling van ontzag en angst die kleine mensen voelen als ze zien hoe uitgestrekt de wereld is. Je kijkt naar me op en ik lach tegen je; ik ben blijkbaar niet bang. Ik heb mijn schoenen uit, zeg ik; wil jij dat ook? Je ogen krijgen een bedachtzame uitdrukking en dan knik je. We lopen samen naar de muil van die onmogelijke oceaan. Het natte zand is koud: het is pas mei. Losse zandkorrels glinsteren. ‘Kijk, schattebout, een schelp,’ zeg ik, terwijl ik naar je voeten wijs. Je bukt en pakt hem op uit het natte zand. Het is een scherf, een stukje dat tussen je vinger-tje en je duim past. Aan de punt zit een klont zand; je houdt het voor mijn gezicht en grijnst breed als ik doe alsof ik ervan walg.

‘Getverderrie!’

Je lacht dat hese, snuivende, aanstekelijke giechellachje van je. De golven komen dichterbij, ze bereiken ons. Deze enige keer in je leven voel je oceaanwater over je tenen stromen.

De baksteen viel van een vensterbank op de achtste verdieping in de Upper West Side van Manhattan. Greta zat met haar oma op een bank voor het gebouw. Ze zaten te kletsen over een toneelstuk dat ze de avond daarvoor samen hadden gezien. Het was een live-uitvoering van de kinderserie *Chuggington* waarin pratende treinen hun vriendin Koko weer op gang helpen nadat ze is ontspoord.

‘Koko zat vast!’ riep Greta telkens weer uit. Blijkbaar stond dat moment in haar geheugen gegrift, vertelde mijn schoonmoeder ons later. Ze was getroffen door de eenvoud van het probleem, het wezenlijke van de roep om hulp.

Journalisten interviewden de hulp van de bejaarde vrouw

die op die verdieping woonde – de vrouw bij wie de vensterbank was afgebrokkeld. Zelfs op papier herkende ik de niet-begrijpende afschuw in haar stem, haar nieuwe inzicht in de slechtheid en chaos van de wereld: ‘Het leek wel de hand van een boze macht...’

We hebben onze tolpas thuis laten liggen. Dat beseffen Stacy en ik pas als we bij de tunnel aankomen op weg naar de Spoedeisende Hulp van het Weill Cornell-ziekenhuis. De slagboom gaat niet omhoog als we aan komen rijden en we rammen er bijna doorheen. De man in het tolhokje probeert te begrijpen wat er met ons aan de hand is, terwijl we onsamenhangend en hysterisch doen en het verkeer blokkeren.

‘Onze dochter heeft een ernstig ongeluk gehad!’ gilt Stacy tegen hem.

Hij werpt een niet-begrijpende blik op het lege kinderzitje achter ons. ‘Waar is ze dan?’

‘Ze is bij mijn moeder!’ zegt Stacy. Auto’s toeteren, de rij achter ons wordt steeds ongeduldiger.

‘Alstublieft, ze is in het ziekenhuis,’ werp ik ertussen. ‘Laat ons er alstublieft door.’

Hij gebaart dat we door mogen rijden. ‘Pas wel op dat u geen ongeluk krijgt,’ roept hij door ons raam, terwijl de slagboom omhooggaat.

Nog geen twintig minuten daarvoor hadden we het telefoontje gekregen van Stacy’s moeder, Susan. ‘O, Jayson, het is zo verschrikkelijk,’ had ze gezegd – haar eerste woorden. Het scenario dat ze schetste was nog vaag: iets met twee stukken baksteen; er waren hulpverleners bij gekomen. Susan zat achter in een tweede ambulance en Greta was in de eerste al on-

derweg naar het ziekenhuis. Susan was ook gewond geraakt, aan haar benen.

‘Waar is Greta?’ vroeg ik dringend.

‘Zij is al vooruit,’ zei Susan. ‘Ze ademt op eigen kracht nu. Ze hebben gezegd dat ze zelf ademt.’

Haar stem klonk groggy, gedesoriënteerd. We hoorden nog meer gedempte stemmen, hulpverleners die dingen aan haar vroegen. Er kwam een mannelijke stem tussendoor, die scherp iets aan Susan vroeg. Ik hoorde aan haar stamelende antwoord dat het haar moeite kostte om helder te denken.

‘Susan, alsjeblieft,’ zei ik langzaam en beslist. ‘Waar heeft de steen Greta geraakt? Op haar hoofd?’ Bij het woord ‘hoofd’ voelde ik iets waardoor mijn stem brak, een elementair ‘iets’ dat ik nog niet kende.

‘Op haar hoofd, ja,’ zei Susan. Ik riep deze informatie achterom naar Stacy, die instinctief gilde.

‘Mijn kleine meisje,’ huilde ze en haar hele lijf schokte van het snikken.

Gedurende die hele eindeloze rit over de snelweg zeggen Stacy en ik geen van beiden iets. Zij pakt mijn hand, haar stem trilt. ‘Het moet goed met haar zijn. Dat moet gewoon. Het kan niet anders.’

We laten onze auto achter om geparkeerd te worden en rennen de entree binnen. We komen bij de portier en ik zeg het weer, voor de tweede keer: ‘Onze dochter heeft een ongeluk gehad, ze is op de Spoedeisende Hulp.’ Ik zie hoe zijn gezicht verzacht; ik leer nu al wat er gebeurt als je dit tegen mensen zegt.

‘Wat naar voor u,’ zegt hij en gebaart ons verder.

Er loopt een zichtbaar crisisspoor door de ingang van de SEH, een veeg tijd over de hele gang; ik voel hoe wij erdoorheen lopen. Links hoor ik iemand vragen: 'Zijn dat de ouders?' Ergens vanbinnen registreer ik de grimmigheid van die aanduiding: 'de ouders'. Verderop staat een verpleegkundige dringend naar ons te wenken.

We lopen achter hem aan een ruimte in een hoek binnen, van misschien twaalf bij twaalf groot, met in het midden een tafel waaromheen zich artsen en verpleegkundige verdringen. Te midden daarvan ligt Greta, uitgetreut tot op haar luier en meelijwekkend klein, met haar ogen dicht en haar mond open. Ik kijk toe terwijl de mensen van het medische team haar armen en benen optillen, alsof ze een lappenpop is. Ik weet nog dat ik de bovenste binnenkant van haar mond zie, de parelmoe- ren eilanden van haar tanden. Ik heb geen herinnering aan de wond op haar hoofd, mijn geest weigert die vast te leggen of heeft hem uitgewist.

Sommige dingen zie je met je lichaam, niet met je ogen. Terwijl ik een stap achteruit doe, voel ik iets vervliegen, misschien een deel van mijn ziel, dat verbrandt door aanraking. Ik ben lichter nu, op de een of andere manier meteen minder mij, alsof een enorme boor zich in mijn botten heeft gegraven en er beenmerg uit heeft gehaald. Ik kijk opzij naar Stacy, die grauw en bewegingloos op een stoel in de gang zit, en zie uit haar dezelfde levenskracht wegvloeien. Susan ligt op een brancard in een andere gang, buiten ons gezichtsveld. We wachten.

Ik pak mijn telefoon en bel mijn ouders, die op vakantie zijn in New Orleans. Eerst probeer ik mijn moeders mobiele telefoon; geen gehoor. Ik spreek een of ander bericht in. Ik ijsbeer langs de balie van de receptie, probeer de mobiele telefoon van mijn vader. Voicemail. Mijn broer: voicemail. Ik ben blijikbaar door een wormgat gevallen, of door een spleet in de

tijd. Mijn niet-wetende familie en vrienden leven daarboven. In hun tijdlijn gaat het nog prima met Greta.

Eindelijk neemt John, mijn broer, op. Ik probeer de ernst van de situatie duidelijk te maken en merk dat hij die niet kan of wil begrijpen.

‘O, Jay, wat erg,’ zegt hij. Zij stem is vol medeleven, de reactie op een alledaags kinderongeluk, een angstaanjagend maar voorbijgaand moment in het leven van elke jonge ouder. ‘Ik voel met je mee, man. Er is niets ergers. Ik weet nog goed toen Ana’ – zijn achtjarige dochter – ‘door die hond gebeten was. Het was de ergste dag van mijn leven. Je voelt je zó machteloos.’

Ik probeer mijn gevoel van onheil over te brengen via de telefoon: ‘Het is écht erg, John.’

‘Het komt heus wel goed met haar,’ zegt hij en achter de geruststelling hoor ik iets smekends in zijn stem. Ik weet nog niet veel. Maar ik heb de angstige blik op de gezichten van de SEH-mensen gezien toen ik binnenkwam en ik heb ook al dat verschrikkelijke beeld aanschouwd van Greta’s lichaam dat slap op een enorme tafel lag, als een dood vogeltje.

‘Nee, John,’ zeg ik grimmig. ‘Nee, dat denk ik niet.’

Het traumateam brengt Greta haastig naar een andere gang om een CT-scan te maken, waaraan ze kunnen zien hoe diep en ernstig de verwondingen aan haar hoofd zijn. Al dat kostbare spul in haar hoofd – hoe is het daarmee gesteld? Stacy en ik zitten nu al stilzwijgend de kansen na te gaan. Greta begon uitzonderlijk vroeg in hele zinnen te praten; ze was geobserveerd door honden en Stacy en ik zeiden vaak als grapje dat ze er een zou krijgen als ze oud genoeg was om in één zin tegen

ons te zeggen: 'Ik wil een puppy.' Toen ze dat inderdaad zei, met veertien maanden, moesten we lachen en legden de lat hoger. ('Moeder, vader, ik zou heel erg graag een hond willen hebben en ik beloof dat ik zal helpen met uitlaten en eten geven.') We hadden meer tijd nodig, redeneerden we. We wisten zeker dat we die tijd hadden.

De CT-scan onthult een bloeding in haar hersens en ze wordt snel naar de operatiekamer overgebracht. De bloeding is kennelijk zo erg dat er niemand wordt gestuurd om 'de ouders' van haar toestand op de hoogte te brengen. Nadat we een schier oneindige tijd op de Spoedeisende Hulp hebben gewacht, spreek ik onze maatschappelijk werker aan, een man aan wiens gezicht we minuten geleden verdoofd zijn voorgesteld. Hij heeft een plastic tas bij zich, die hij aan Stacy geeft: Greta's goudkleurige sandalen, vol bloedspatten. Stacy neemt zonder te reageren de tas aan en laat hem langs haar heen bungelen. 'Waar is onze dochter?' vraag ik.

De maatschappelijk werker klopt op de grote blauwe deur van de CT-scanruimte en duwt die dan aarzelend open: de kamer is leeg, afgezien van één medewerker van het team.

We worden naar een andere verdieping gebracht. Daar blijven we zitten wachten en sturen lusteloos tekstberichten naar vrienden en dierbaren.

Onze beste vrienden Danny en Elizabeth komen binnen. Elizabeth heeft een schoudertas vol sandwiches bij zich, dat hulpeloze gebaar dat je maakt als je niet met lege handen wilt komen, maar niets te geven hebt. Stacy had hun een bericht gestuurd toen we nog op de Spoedeisende Hulp waren: 'Greta is gewond en ik weet niet of het nog goed met haar komt.'

Deze twee zijn in het leven van al hun vrienden degenen die als eersten op een noodkreet reageren, de eersten die verschij-

nen in geval van crisis, als de sirenes nog loeien en de politietape nog hangt. Hun eigen leven is rommelig, altijd verformfaaid, als dat van ware stadsbohemiens, met hun driekamerflat die bijna bezwijkt onder het gewicht van duizenden boeken, vreemde tweedehands snuisterijen en honderden kunstprojecten van hun verbazend vroegwijze vijfjarige dochter Clara. Zij waren altijd degenen die veel te laat op een feestje kwamen, rood aangelopen en met verwarde haren, waarbij Elizabeth dan met een handgebaar verwees naar een verbijsterend onwaarschijnlijke reeks omstandigheden en eindigde met: ‘Vraag maar niks.’ Maar wanneer iemand uit hun brede kring ook maar de geringste tegenslag overkwam, lieten ze elk onderdeel van hun precaire jongleer-act uit hun handen vallen en knielden naast je neer. Ze waren maar met zijn tweeën, maar als zij kwamen voelde je je op de een of andere manier omringd. Die rol hebben we hen zien vervullen tegenover ontelbare vrienden, kennissen en volkomen vreemden voor wie een vriend had ingestaan. Nu is het onze beurt. Elizabeth zet de tas met sandwiches op de vloer en omhelst ons allebei zonder iets te zeggen.

Daarna komen Stacy’s broer Jack en zijn vriendin Lesley, met wie hij al negen jaar is, allebei met een gebroken gezicht waar de tranen overheen stromen. Zij nemen elk een stoel aan weerszijden van Stacy, die haar knieën heeft opgetrokken tegen haar borst. Ik herinner me vrijwel niets van dit moment, alleen de contouren van de ruimte waarin we zitten en de vage gestalten van twee politieagenten in de buurt van de liften; zij zijn vanaf de plek van het ongeluk hierheen gekomen. De rest – hoeveel tijd er voorbijgaat, wat ik tegen Stacy of Jack zeg, of ik opsta om naar het toilet te gaan, of ik iemand een berichtje stuur over wat er is gebeurd, of ik überhaupt iets zeg – is verscholen achter een donkere waas.

Ik denk na over Greta, in de wetenschap dat wat er ook van haar overleeft, het beschadigd zal zijn. Ik stel me voor dat ik een lege huls van mijn kind grootbreng, een lichaam dat blijft groeien terwijl haar geest daarbinnen flauwtjes flakkert. Ik denk eraan haar nooit meer te horen praten. Ik denk aan rolstoelen, inwonende verzorging, een volwassen Greta, hulpeloos en stom, die onze logeerkamer bezet houdt. Heel even denk ik aan de kosten – hoe moeten we die last dragen?

Uiteindelijk verschijnt de chirurg. We staan op, zinloos. Hij voldoet helemaal aan het beeld van de neurochirurg uit de tv-series: hoekig, grijs, met holle ogen en iets ingevallen slapen. Het is alsof hij onder zijn operatiekleding geheel uit kraakbeen bestaat.

Hij laat zijn benige gestalte in de stoel naast de onze zakken en klemt zijn handen tussen zijn knieën. 'Ik zou willen dat ik beter nieuws voor u had. We hebben zoveel van haar schedel verwijderd als we konden, om de zwelling van de hersens de ruimte te geven, maar de bloeding was ernstig.'

Ik voel hoe hij zijn woorden zo zorgvuldig en sober mogelijk kiest: onze valse hoop is een belemmering en het is zijn taak om die met wortel en tak weg te snijden en niets over te laten dat kan gaan groeien.

'Dus u zegt dat het een soort... wonder zou zijn als ze herstelt?' vraagt Stacy.

'Dat zou ik wel zeggen, ja,' antwoordt hij. Hij kijkt ons aan, zijn ogen staan even smartelijk als zijn stem afgemeten klinkt. Hij voegt er, wat milder nu, aan toe: 'Dit is zo'n situatie waarin ik heel graag ongelijk zou willen krijgen.'

We worden naar een andere vleugel van het ziekenhuis verwezen, om te wachten tot verpleegkundigen Greta hebben gestabiliseerd. Susan wordt naar ons toe gereden, met een ziekenhuisnachthemd aan, haar benen gekneusd en gezwol-

len en haar gezicht asgrauw. Haar ogen staan dof en verwilderd, met een verdwazing die me doet denken aan patiënten in een vergevorderd stadium van Alzheimer: *Er is iets verschrikkelijk mis*, zeggen die ogen, *maar het is voor mij te groot om te bevatten*.

Ze barst in snikken uit, zodra ze ons ziet. Haar lichaam knakt voorover in de rolstoel, alsof ze onder onze blik ineenkrimpt. Stacy springt op en knielt bij haar neer.

‘Het is niet jouw schuld,’ zegt ze zacht tegen Susan. ‘Het is niet jouw schuld.’

Susan huilt als een klein kind tegen haar schouder tot ze uiteindelijk stil wordt.

We gaan allemaal zitten wachten. Rechts van ons een aquarium, als afscheiding tussen de gang met de drukte van het ziekenhuis en ons met onze ellende. De tas sandwiches staat onaangeroerd op de tafel.

‘Heeft er iemand trek?’ vraagt Elizabeth ten slotte. De vraag komt als een zuchtje adem in bevroren lucht.

Stacy port zonder veel animo in de tas. ‘Misschien? Waar komen die sandwiches vandaan?’ Stacy’s obsessie met voedsel is zo krachtig en puur dat ze er zelf soms van staat te kijken, en nu die ook in deze situatie weer opspeelt, moeten we ondanks onszelf allemaal een beetje lachen.

‘Ze zijn van Corrado, een heel chique delicatessenzaak,’ zegt Elizabeth en, met een glimlach: ‘We hebben ze héél zorgvuldig uitgekozen. Er is kip met dille, en rosbief, en nergens zit mayonaise in.’

Stacy klaart een beetje op en buigt zich voorover. Ze doet de tas open en bekijkt de sandwiches een voor een, maakt van elk bakje het deksel open, tilt met duim en wijsvinger het bovenste sneetje brood op om naar de verhouding kaas en vlees te kijken, zich ervan te vergewissen dat er inderdaad geen mayonaise

tussen zit en de inhoud af te speuren op de gevreesde aanwezigheid van rauwe ui. Terwijl ze met dit kleine, kieskeurige ritueel bezig is, begint Elizabeth te lachen; ineens lachen we allemaal.

‘Mam, wil je een sandwich?’ vraagt Stacy, met iets tussen een giechel en een snik in. ‘Ze zijn echt erg lekker.’

We eten en zitten dan weer te wachten, met om ons heen de bakjes, vergeten naast opengescheurde mosterdkuipjes en verfrommelde servetjes. De stilte keert terug en terwijl het grijze waas van uren zonder nieuwe informatie voorbijgaat, krijgt de angst ons weer in zijn greep.

We weten allemaal dat Greta zal sterven, al hebben we de gedachte nog niet tot ons bewustzijn toegelaten. Geen van allen zijn we er klaar voor om die plunderend door ons onderbewuste te laten trekken en alles wat zij tegenkomt te laten vermoorden en in brand te steken. Maar we horen het gerammel aan de poorten. We kijken om ons heen en beseffen dat dit het laatste is wat we ooit zullen zien van de wereld zoals we die kennen. Wat hierna ook komt, het zal alles met de grond gelijkmaken.

Na drie uur komt dokter Lee, de dienstdoende kinder-intensivist, ons ophalen. Ze slaat tegen een knop, de deuren suizen open en we gaan de kinder-IC op. Deze plek zal de komende achtenveertig uur ons bardo worden, ons oord van dood en overgang. Onze dochter is in een kamer aan de linkervleugel, maar dokter Lee leidt ons de rechtervleugel in, naar een kleine kamer met een nepkamerplant in de hoek en wat granolarepen op een koffietafel met drie stoelen eromheen.

Ze gaat zitten en kijkt ons aan. Haar ogen staan ernstig, aan-